

Magdalena Luba?ska

dr hab. Magdalena Luba?ska

adiunktka

Zak?ad Teorii i Bada? Wsp?o?czesnych Praktyk Kulturowych
cz?onkini rady dydaktycznej kierunku etnologia i antropologia kulturowa

Przydatne linki

[Publikacje w PBN](#) [1]

[Spis pracowników](#) [2]

[USOS](#) [3]

Kontakt

magdalena.lubanska@uw.edu.pl

+48 22 55 316 58

antropolo?ka spo?eczna specjalizuj?ca si? w problematyce korelacji mi?dzy religijno?ci? a innymi sferami ?ycia w spo?eczno?ciach lokalnych egzystuj?cych na pogranicach kulturowych (m.in. badania w po?udniowo-zachodniej Bu?garii oraz na pograniczu polsko-ukrai?skim). Stypendystka Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (stypendium dla wybitnych m?odzych naukowców, edycja 2008), absolwentka IEiAK UW oraz Szko?y Nauk Spo?ecznych przy IFiS PAN.

Obszary zainteresowa?

antropologia religii, antropologia pami?ci, epistemologiczne problemy zwi?zane z reprezentacj? emicznych/lokalnych imaginariów spo?ecznych w teorii antropologicznej, (anty)synkretyzm religijny i relacje

Na skr?ty

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

muzu?ma?sko-chrze?cja?skie na terytoriach postosma?skich, uzdrawienia religijne, materialno?? religijna, sekularyzacja i postsekularno??, relacje mi?dzy wra?liwo?ci? religijn?/ etyczny? a pami?ci? zbiorow?.

Do?wiadczenie badawcze i dydaktyczne

a. Dydaktyka w ramach studiów licencjackich i magisterskich w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej:

1. Prawos?awna ikonografia 2010/2011; 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2016/2017
2. Wielozmys?owe imaginaria religijne: przedmiot, cia?o, kult 2013/2014, 2014/2015
3. Biblia i Koran w przekazie ustnym: konteksty ba?ka?skie: 2011/2012, 2012/2013
4. Antropologia pielgrzymek 2013/2014
5. Sekularyzacja i postsekularyzm 2014/2015, 2016/2017, 2018/2019
6. Teorie kultury – ?wiczenia 2011/2012; 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2018/2018
7. Antropologia islamu (wspólnie z dr Karolin? Bielenin-Lenczowsk? i dr Iwon? Kaliszewsk?), 2011/2012, 2012/2013
8. Antropologia uprzedze?: islam a Zachód: 2011/2012; 2012/2013, 2013/2014, 2016/2017
9. dwuletnie laboratorium: „Cuda, praktyki p?tnicze i uciele?niona religijno?? spo?eczno?ci katolickich na Rzeszowszczy?nie” 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017
Osi?gni?cia dydaktyczne: Adrianna Biernacka na podstawie pracy laboratoryjnej i licencjackiej napisanej pod moim kierunkiem opublikowa?a artyku? Where Should the “Ontological Turn” Turn? Methodological Dilemmas in the Ethnography of Catholic Charismatic Renewal Community „Ethnologia Polona” 38, 2017 (2018), s. 47-70.
Przemys?aw Gnyszka na podstawie pracy laboratoryjnej i licencjackiej napisanej pod moim kierunkiem opublikowa?a artyku? Between the ‘Religious’ and the ‘Secular’ Attitude. The Conflict Over the Relocation of the Catholic Chapel in the Regional Hospital in Przeworsk „Ethnologia Polona” 38, 2017 (2018), s. 71-87.
10. Logistyka i metodyka bada? terenowych - jedna z prowadz?cych 2013/2014
11. Aktualnie prowadz? laboratorium etnograficzne „Pami?? wojny i powojnia na Podkarpaciu. Podej?cie postsekularne” 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021

12. seminaria licencjackie w latach 2011/2012; 2012/2013; 2013/2014, 2014/2015, 2016/2017, 2018/2019 :promotorka 27 obronionych prac
Osi?gni?cia dydaktyczne: warsztat teoretyczny wypracowany na prowadzonych przeze mnie seminariach licencjackich pomóg? w przygotowaniu do publikacji artyku?ów Agnieszki Zarzy?skiej, Olgi Rodak, Julii Szawieli oraz Anny Jurkiewicz, które ukaza?y si? w ksi??ce pod redakcj? Wojciecha Lipi?skiego Lipowanie. Kultura religijna i to?samo?? naddunajskich staroobrz?dowców (2015), a tak?e Roberta Statkiewicza oraz Emilii Polak w ksi??ce pod redakcj? Karoliny Bielenin-Lenczowskiej Anthropology of Continuity and Change. Macedonian’s Pore?e 80 years after Józef Obr?bski’s Research (2015).

b.Zaj?cia dla doktorantów:

Studium doktoranckie Wydzia?u Historyczny UW – wspó?prowadzenie zaj?? Interpretacje i ich legitymizacja. Interdyscyplinarne konwersatorium humanistyczne (pula zaj?? obowi?zkowych dla doktoratów WH UW), rok

Na skróty

Strona 2 z 10

akademicki 2014/2015; wspó?prowadz?cy: dr hab. [Magdalena Radkowska-Walkowicz](#) [4], dr hab. [S?awomir Sikora](#) [5])

Badania terenowe grupy laboratoryjnej "Pami?? II wojny ?wiatowej i powojnia na Podkarpaciu - uj?cie antropologiczne"

Publikacje

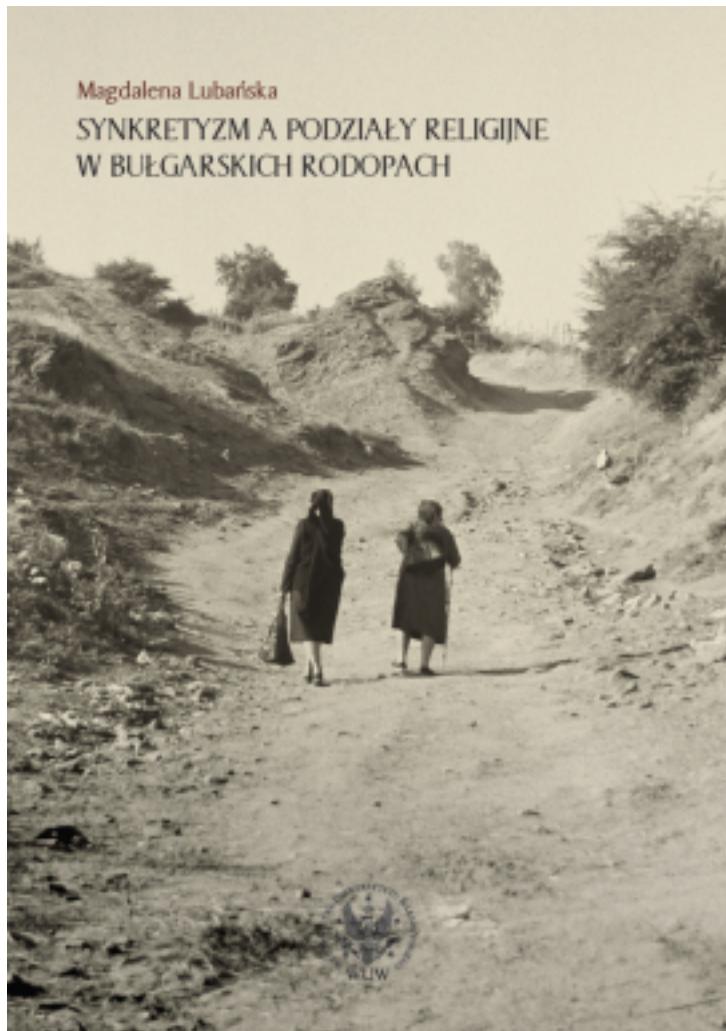
a. Ksi??ki

Na skrót

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

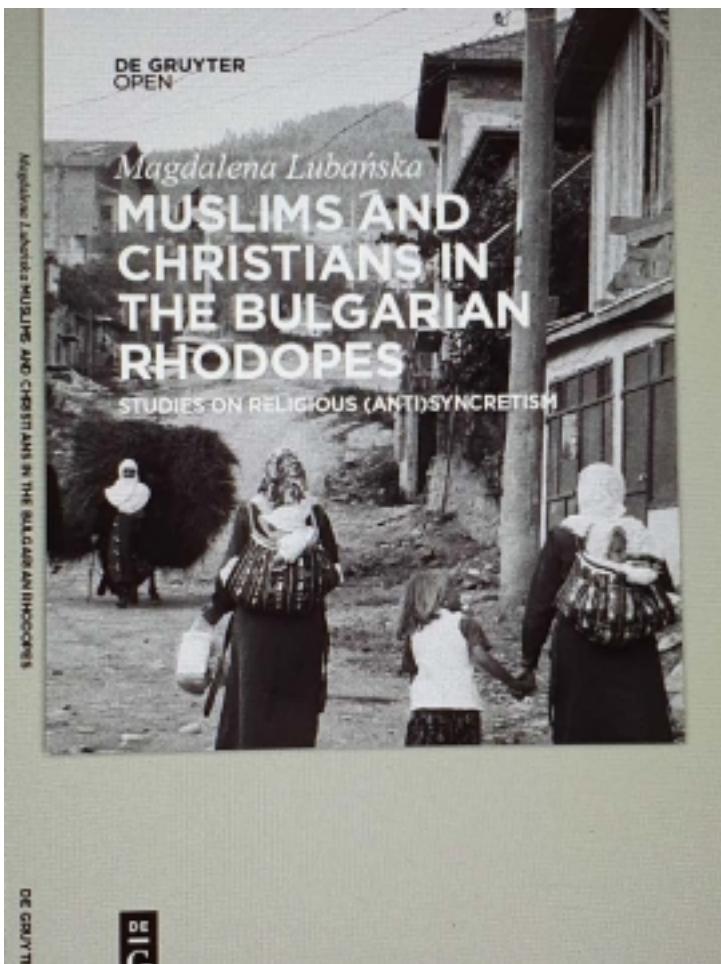

Praktyki lecznicze w prawosławnych monasterach w Bułgarii. Perspektywa antropologii (post)sekularnej, Warszawa: WUW, 2019

Rodopach, WUW, 2012.

Synkretyzm a podziały religijne w bułgarskich

Muslims and Christians in the Bulgarian Rhodopes.
Studies on Religious (Anti)syncretism, Warszawa, Berlin: De Gruyter Open, 2015

Wybrane artykuły:

1. [Magdalena Luba?ska](#) [6], 2017 (2018), *Postmemory of Killings in the Woods at D?brzyna (1945-1946): A Postsecular Anthropological Perspective*, „Ethnologia Polona” vol. 38, s. 15-45 <http://rcin.org.pl/dlibra/publication?id=86569&tab=3> [7].
5. [Magdalena Luba?ska](#) [6], 2017, *Life-Giving Springs and The Mother of God Zhivonosen Istochnik /Zoodochos Pege/Balikliyska. Byzantine-Greek-Ottoman intercultural influence and its aftereffects in iconography, religious writings and ritual practices in the region of Plovdiv*, „Slavia Meridionalis” [tom 17, s. 1-27](#).
6. [Magdalena Luba?ska](#) [6], 2017, *Pogranicze jako przestrze? strategicznej koegzystencji grup mieszanych religijnie. O (anta)gonistycznej tolerancji i KOM?ULUKU w muzu?ma?sko-chrzc?ci?skich spo?eczno?ciach ba?ka?skich*, „Etnografia Polska”, LXI, z. 1-2, s. 21-41 http://rcin.org.pl/Content/65941/WA308_85274_P326_Pogranicze-jako-prze_.pdf [8]
7. Magdalena Lubanska, 2017, „We do it for health!” *Sensational Forms Related to the Cut of Healing Springs (ayasma) in Orthodox Christian Shrines in South-Western Bulgaria*, „Anthropology of East Europe Review” nr 35/1, <https://scholarworks.iu.edu/journals/index.php/aeer/article...> [9]
8. Magdalena Lubanska, 2013, *Muslim Pilgrims at Orthodox Christian Monastery in Hadzidimovo. Studies on Religious Anti-syncretism in the Western Rhodopes*, „Anthropological Journal of European Cultures” nr 22, z 1., s. 91-110 www.academia.edu/4840919/Muslim_Pilgrims_at_the_Orthodox_Christian_Monastery_in_Hadzhidimovo_Studies_on_Religious_Anti-syncretism_in_the_Western_Rhodopes_Bulgaria [10]
2. [Magdalena Luba?ska](#) [6], Agata ?adykowska, 2013, *Prawos?awie – „chrze?ci?stwo peryferyjne”. O teologicznych uwik?aniach teorii antropologicznej i stronniczo?ci perspektyw poznawczych antropologii chrze?ci?stwa*, „Lud” t. 97, s. 195-219

Na skróty

- [Drukuj](#)
- [Katalog biblioteki](#)

https://www.academia.edu/6215081/Magdalena_Luba%C5%84ska_Aga... [11]

4. [Magdalena Luba? ska](#) [6], 2014, *Pocz?tek ?wiata: ?ywoty proroków jako ?ród?o religijnych dystynkcji w narracjach bu?garsko?zycznych muzu?manów, „Slavia Meridionalis” nr 14, (ERIH, lista B MNiSW, 7 pkt.) <https://ispan.waw.pl/journals/index.php/sm/article/view/sm.2014.006/291> [12]*
DOI: <https://doi.org/10.11649/sm.2014.006> [13]
9. [Magdalena Luba? ska](#) [6], 2010, *Mi?dzy agape a krwaw? ofiar?: ’Kurban’ w ?yciu religijnym wyznawców prawos?awia (Rodopy Zachodnie, Bu?garia). „Slavia Meridionalis”, nr 11, s. 303-320*
10. [Magdalena Luba? ska](#) [6], Kamila Baraniecka-Olszewska, 2018, *Authors’ Introduction: Religious Imaginaries at Polish Catholic Shrines. „Journal of Global Catholicism”, 2/2, s. 6–25*
<http://rcin.org.pl/dlibra/publication?id=86569&tab=3> [7]
11. [Magdalena Luba? ska](#) [6], Kamila Baraniecka-Olszewska, 2017(2018), *Material, Political and Postsecular Dimensions of Polish Catholicism. Introduction. „Ethnologia Polona” 38, 2017 (2018), s. 5-14* <https://crossworks.holycross.edu/jgc> [14]
12. Artyku? recenzyjny o ksi??ce Ewy Kocój *Mi?dzy folklorystyk? filologi? i antropologi? prawos?awia. Recenzja ksi??ki Ewy Kocój, Pami?? starych wieków. Symbolika czasu w rumu?skim kalendarzu prawos?awnym, Kraków 2013, „Studia Religiologica” 2014, tom 47 nr 4, s. 347-356* DOI [10.4467/20844077SR.15.007.3136](https://doi.org/10.4467/20844077SR.15.007.3136) [15]
13. [Magdalena Luba? ska](#) [6], *Losy sacram w „?wieckiej epoce”. Emile Durkheim versus Philip Rieff o „sakralnym” i „?wieckim porz?dku”, „Stan Rzeczy”, 2013, s. 215 – 233* (MNiSW, 0 pkt)<http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-379afe7b-ade9-4154-8425-bf3487464fb> [16]
14. [Magdalena Luba? ska](#) [6], *Kategoria “sensualizmu” i “nierozi?nialno?ci” na przyk?adzie kultu „cudotwórczej” ikony ?w. Menasa w bu?garskim monasterze w Obriadowci. Rewizja inspirowana prawos?awn? teologi? ikony, „Zeszyty naukowe Uniwersytetu Jagiello?skiego - Prace Etnograficzne” [nr 42, 2014, s. 1-15](#) <http://www.ejournals.eu/Prace-Etnograficzne/Tom-42-2014/42-1-2014/art/2277/>* [17]
15. [Magdalena Luba? ska](#) [6], *Healing Chains, Relationships of Power and Competing Religious Imaginaries in the Monastery of Saints Kosmas and Damian in Kuklen (Bulgaria)*, „Journal of Ethnology and Folkloristics”, 10 (1), 2016, s. 71-99 (brak na li?cie MNiSW 0 pkt, czasopismo rezenowane!)<https://www.jef.ee/index.php/journal/article/view/221> [18];
16. [Magdalena Luba? ska](#) [6], *Religious Imaginaries of Pilgrims from Przeworsk: Making Pilgrimage to the Shrine of Our Lady of Consolation at Jod?ówka*, „Journal of Global Catholicism” 2/2, s. 88-123

Redakcja naukowa numerów monograficznych czasopism:

1. wspólnie z dr Kamil? Baranieck?-Olszewsk? redagowanie cz?ci tematycznej czasopisma „Ethnologia Polona” 38, 2017 (2018) pt. *Material, Political, and Postsecular Dimensions of Polish Catholicism*; <http://rcin.org.pl/dlibra/publication?id=86569&tab=3> [7]
2. wspólnie z dr Kamil? Baranieck?-Olszewsk? redagowanie numeru monograficznego czasopisma „Journal of Global Catholicism” 2/2, (2018), tytu? numeru: *Religious Imaginaries at Polish Catholic Shrines* <https://crossworks.holycross.edu/jgc/> [14]

Redakcja naukowa ksi??ki

Religijno?? chrze?cian obrz?dku wschodniego na pograniczu polsko-ukrai?skim, Warszawa, IEiAK, DiG, 2007.

Rozdzia?y w monografiach

Religious Boundaries, Komsholuk, and Sharing Sacred Spaces in Bulgaria 2019, [w:] *Everyday Life in the Balkans*, red. David Montgomery, Indiana University Press s.
311-321.http://www.iupress.indiana.edu/product_info.php?products_id=809210 [19]

Projekty badawcze

a. Kierowniczka projektów oraz jedna z g?ównych wykonawczy? w projektach Narodowego Centrum Nauki:

Na skróty

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

1. „Sonata” pt. *Teorie antropologiczne wobec ?ycia religijno-spo?ecznego wyznawców prawos?awia w spo?eczn?ciach lokalnych Europy Wschodniej i Po?udniowo-Wschodniej. Zespó? badawczy: Centrum Bada? Antropologicznych nad Prawos?awiem* (2012–2015; Dec. 2011/03/D/HS3/01620).
<https://www.etnologia.uw.edu.pl/cbanp> [20]
 2. „Opus” pt. *Wielozmys?owe imaginaria religijne w wybranych sanktuariach katolickich po?udniowo-wschodniej Polski* (Dec. 2013/11/B/HS3/01443) <https://www.etnologia.uw.edu.pl/wir-en> [21]
2. Wykonawczyni w projekcie:
Nieupami?tnione miejsca ludobójstwa i ich wp?yw na pami?? zbiorow?, to?samo?? kulturow?, postawy etyczne i relacje mi?dzykulturowe we wspó?czesnej Polsce; NPRH 2016 -2019, Rozwój, kierownik: dr hab. Roma Sendyka z Katedry Antropologii Literatury i Bada? Kulturowych UJ.

[Konferencje, seminaria, wyk?ady go?cinne](#)

1. *Memory and Religion. Central and Eastern Europe in a Global Perspective* (16-17.10.2018, Warszawa), organizator: European Network of Remembrance and Solidarity. referat *Religion, Suffering and Inconvenient Past in the Postsecular Perspective* po??czony z pokazem filmu *Nie s?dzi?* (2017)
2. Konferencja British Association for Slavonic and East European Studies (13-15.04.2018, Cambridge); referat 1:*Sensational Forms Related to the Cult of Live-Giving Waters in South-Western Bulgaria* w ramach panelu *Religious Heterodoxies in Contemporary Bulgaria, Transylvania& Siberia* sponsorowanego przez *Religion and Spirituality in Russia and Eastern Europe Study Group*.
referat 2: ‘*The Porous Self and Multisensory Religious Imageries of Pilgrims from Przeworsk Arriving at the Shrine of Our Lady of Consolation at Jod?ówka, Poland*’
3. *The Experience of Faith in Slavic Cultures and Literatures in the Context of Postsecular Thought* (16-17.11.2017, Warszawa);, organizatorzy Instytut Slawistyki Zachodniej i Po?udniowej UW, Instytut Slawistyki PAN, referat *Postmemory of the Suffering of the Homo Sacer in the Region of Subcarpathia, Poland: A Post-Secular Anthropological View* po??czony z pokazem filmu *Nie s?dzi?* (2017)
4. *Alternative and Religious Healing in the Modern World: 12th SIEF Working Group Ethnology of Religion*” (21-24.09.2016, Amsterdam) referat pt. *Alternative and ‘Orthodox’ Christian Religious Healing. Case studies of ‘Healing Energies’ at the Kuklen Monastery (Bulgaria)*.
5. *Anthropological Legacies and Human Futures*, organizatorzy European Association of Social Anthropologists (20-23.07.2016, Mediolan); Referat: *Christ Child and Maternal Identity*
6. I Kongres Antropologiczny (23-25.10.2013,Warszawa,); panel: *Antropologia religii*; referat pt.: *Kategoria "sensualizmu" i "nierozr?zialno?ci"* w kontek?cie praktyk religijnych zwi?zanych z uzdrawieniami w prawos?awnym monasterze ?w. Miny (Bu?garia)
7. *Material Religion* (9-11.04. 2013, Durham), organizator: British Sociological Association; wspólnie z mgr Magdalen? Zatorsk? referat pt. *Religious Healing Practices at Orthodox Christian Monasteries in Bulgaria and Ukraine*
8. *Religions: Fields of Research, Methods and Perspectives* (12-14.09.2012, Kraków), organizator: Instytut Religioznawstwa UJ w Krakowie – wspólnie z mgr Agat? ?adykowsk? referat pt. *Orthodox Christianity: on the peripheries of Christianity, Anthropological Theory, and the Persistence of the Protestant Bias*
9. British Association for Slavonic and East European Studies (05-07.04.2014, Cambridge); referat pt. *Healing Practices at the St Kosma and Damian Monastery in Kuklen (Bulgaria)*
10. *Uncertainty and disquite*, Organizatorzy European Association of Social Anthropologists (EASA) na Université Paris Ouest Nanterre La Défense (10-13.07.2012, Pary?); referat pt. *Religious Syncretism and Cultural Misunderstandings in Muslim-Christian Local Communities in Western Rhodopes (Bulgaria)*
11. *Dangerous liaisons. Theology, Social Sciences and Modernity* zorganizowanej przez Instytut Socjologii i Centrum My?li Jana Paw?a II (12.04.2012, Warszawa); referat: [Defining the Sacred in a Secular Age. Émile Durkheim's versus Philip Rieff's Theories of Sacred and Social Orders](#). [22]
12. Idee w?drowne na S?owia?sczy?nie Zachodniej i Po?udniowej (26-27.04.2013, Warszawa), referat pt.

Na skróty

Pocz?tek i koniec ?wiata w narracjach bu?garsko?zycznych muzu?manów. Rodopskie kosmologie jako ?ród?a religijnych dystynkcji

13. Warsztaty *Politicization, Heritigization and Sensualization in Contemporary Catholicism* (13.11.2017, Warszawa), Instytut Archeologii i Etnologii PAN; referat *The Porous Self in the Religious Imaginaries of Pilgrims from Przeworsk: Making Pilgrimage to the Shrine of Our Lady of Consolation at Jod?ówka*

2. Wyk?ady go?cinne w ramach cyklów seminariów i szkó? letnich

1. go?? specjalny na seminarium prof. Ewy Doma?skiej pt. *Humanistyka postsekularna* (UAM, 14.11. 2017). Temat wyst?pienia *Antropologia i socjologia postsekularna*
2. Seminarium POLIN – warsztaty antropologiczne pt. *Postsekularyzmy i ?wiecko?ci* w ramach cyklu edukacyjnego dla doros?ych *Mi?dzy religiami* (15.12. 2016)
3. seminarium pt. *?wi?te miejsca w Sofii i okolicach. Narracyjne tradycje i praktyki p?tnicze* zorganizowane przez Instytut Etnologii i Folklorystki przy Muzeum Etnograficznym BAN 15-16.11.2012, Sofia), prezentacja Centrum Bada? Antropologicznych nad Prawos?awiem
4. Szko?a letnia: *The Balkan Summer School on Religion and Public Life* (25.07-09.08.2015, P?owdiw), wspó?organizowanej przez CEDAR – Communities Engaging with Difference and Religion oraz Uniwersytet w P?owdiwie. Wyg?osi?am wyk?ad *Religious Boundaries, Komsholuk and Sharing of Sacred Spaces in the Muslim-Christian Milieu. Ethnographic Case Studies from Bulgaria*.
5. Instytut Archeologii i Etnologii UG, wyk?ad *Synkretyzm religijny w Rodopach. Problematyczne osma?skie dziedzictwo* (na zaproszenie Studenckiego Ko?a Etnologów UG, 14.04.2014)
6. **wspó?organizacja i wspó?moderowanie warsztatów** *Politicization, Heritigization and Sensualization in Contemporary Catholicism* (13.11.2017, Warszawa, Instytut Archeologii i Etnologii PAN) wraz z dr Kamil? Baranieck?-Olszewsk?

Nagrody i stypendia

1. Stypendium w ramach projektu Nowoczesny Uniwersytet dla najlepszych uczestników studiów doktoranckich i m?odych doktorów (realizowanego ze ?rodów Programu Operacyjnego „Kapita? Ludzki” i wspó?finansowanego przez Uni? Europejsk? w ramach Europejskiego Funduszu Spo?ecznego), rok akademicki 2013/2014.
2. Nagroda w kategorii najlepszy dokument za film „Nie s?dzi?” (re?. M. Luba?ska, P. Carlucci- Sforza); przyznana na mi?dzynarodowym festiwalu kina niezale?nego Grand OFF (2017)
3. Nagroda Clio (edycja 2013, III nagroda) za ksi??k? Synkretyzm a podzia?y religijne w bu?garskich Rodopach (2012), WUW, Warszawa.
4. Stypendium START Fundacji na rzecz Nauki Polskiej dla wybitnych m?odych naukowców, rok 2008

Cz?onkostwo w organizacjach

od 2009 International Society for the Sociology of Religion (SISR)

od 2007 The European Association of Social Anthropologists (EASA)

2007 -2010 The International Association for Southeast European Anthropology (inASEA).

od 2018 - SIEF

od 2019 - PTL

Na skrót

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

Adres URL ?ród?a: <https://www.dev.etnologia.uw.edu.pl/institut/ludzie/pracownicy/magdalena-lubanska>

Odrodzeni

- [1] <https://orcid.org/0000-0001-5554-5225>
- [2] <https://mojekonto.uw.edu.pl/>
- [3] https://usosweb.uw.edu.pl/kontroler.php?_action=katalog2/osoby/pokazOsobe&os_id=146903
- [4] <https://www.dev.etnologia.uw.edu.pl/institut/ludzie/pracownicy/magdalena-radkowska-walkowicz>
- [5] <https://www.dev.etnologia.uw.edu.pl/institut/ludzie/pracownicy/slalomir-sikora>
- [6] <https://www.dev.etnologia.uw.edu.pl/institut/ludzie/pracownicy/magdalena-lubanska>
- [7] <http://rcin.org.pl/dlibra/publication?id=86569&tab=3>
- [8] http://rcin.org.pl/Content/65941/WA308_85274_P326_Pogranicze-jako-prze_l.pdf
- [9] <https://scholarworks.iu.edu/journals/index.php/aeer/article/view/24602/30110>
- [10] https://www.academia.edu/4840919/Muslim_Pilgrims_at_the_Orthodox_Christian_Monastery_in_Hadzhidimovo_Studies_on_Religious_Anti-syncretism_in_the_Western_Rhodopes_Bulgaria
- [11] https://www.academia.edu/6215081/Magdalena_Luba%C5%84ska_Agata_%C5%81adykowska_Is_Orthodox_Christianity_a_Peripheral_Christianity_Theological_Entanglements_of_Anthropological_Theory_Biased_Epistemologies_in_the_Anthropology_of_Christianity_in_Polish_
- [12] <https://ispan.waw.pl/journals/index.php/sm/article/view/sm.2014.006/291>
- [13] <https://doi.org/10.11649/sm.2014.006>
- [14] <https://crossworks.holycross.edu/jgc/>
- [15] <http://dx.doi.org/10.4467/20844077SR.15.007.3136>
- [16] <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-379afe7b-ade9-4154-8425-bf3487464ffb>
- [17] <http://www.ejournals.eu/Prace-Etnograficzne/Tom-42-2014/42-1-2014/art/2277/>
- [18] <https://www.jef.ee/index.php/journal/article/view/221>
- [19] http://www.iupress.indiana.edu/product_info.php?products_id=809210
- [20] <https://www.etnologia.uw.edu.pl/cbanp>
- [21] <https://www.etnologia.uw.edu.pl/wir-en>
- [22] http://www.centrumjp2.pl/download_attachment.php?f=pl.attachment_25707154_0k6c_00m0tf5k_39ea5de31edfcda3f034a6adca18d563.pdf